

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837

Παράρτημα Α8

Οδηγός Σπουδών για το Π.Μ.Σ.

«Υγεία της Γυναίκας » («MSc in Women's Health»)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ιστορία και Περιγραφή του ΠΜΣ «Υγεία της Γυναίκας » («MSc in Women’s Health»)	σελ.2
Πιστωτικές Μονάδες (ECTS).....	σελ.4
Μαθησιακά Αποτελέσματα.....	σελ.4
Περιεχόμενο Μαθημάτων & Διάρθρωση του Π.Μ.Σ.....	σελ.5
Ανάθεση Διδασκαλίας/Διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ.....	σελ.18
Ονομαστικός Κατάλογος & Στοιχεία Επικοινωνίας μελών ΔΕΠ.....	σελ.20
Παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους φοιτητές.....	σελ.29
Χρηστικές Πληροφορίες-Πρόσβαση.....	σελ.29

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΜΣ «Υγεία της Γυναίκας», («MSc in Women's Health»)

Η Β' Μαιευτική και Γυναικολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών – Αρεταίειο Νοσοκομείο, είναι από τις παλιότερες Πανεπιστημιακές Κλινικές στην Ελλάδα.

Το Αρεταίειο Νοσοκομείο θεμελιώθηκε το 1894 και το 1898 άνοιξε τις πύλες του και λειτούργησε αρχικά μόνο ως Χειρουργική Κλινική. Η ίδρυση του Αρεταείου Νοσοκομείου έδωσε πολύ μεγάλη ώθηση στην Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση στη χώρα μας.

Η Β' Μαιευτική και Γυναικολογική Κλινική Πανεπιστημιακή Κλινική διαχρονικά λειτουργεί με απόλυτη προσήλωση στην υψηλού επιπέδου θεωρητική και κλινική εκπαίδευση των φοιτητών, στην πρωτοποριακή επιστημονική έρευνα και στην υψηλής ποιότητάς παροχή ιατρικών υπηρεσιών. Στο Τμήμα Κλιμακτηρίου – Εμμηνόπαυσης, της Β' Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Αρεταίειο Νοσοκομείο από το 2.000 μέχρι σήμερα προσέρχονται καθημερινά μεγάλος αριθμός γυναικών που τα τελευταία έτη συνολικά ξεπερνούν ετησίως τις 2291 γυναίκες που βρίσκονταν στην κλιμακτήριο ή στην εμμηνόπαυση. Στο τμήμα αυτό προσέρχονται γυναίκες από όλη την Ελλάδα. Σε κάθε γυναίκα πραγματοποιείται σε ετήσια βάση προληπτικός γυναικολογικός έλεγχος (γυναικολογική εξέταση, κυτταρολογική εξέταση κολπικού και τραχηλικού επιχρίσματος κατά Παπανικολάου, διακολπικό υπερηχογράφημα και μέτρηση πάχους ενδομητρίου), έλεγχος μαστών (κλινική εξέταση και μαστογραφία), έλεγχος αρτηριακής πίεσης, έλεγχος οστικής πυκνότητας και οστικού μεταβολισμού, έλεγχος λιπιδίων, σακχάρου και θυρεοειδούς. Οποιαδήποτε παθολογική κατάσταση διαγνωσθεί στο πλαίσιο αυτών των εξετάσεων, είτε αντιμετωπίζεται άμεσα στο Τμήμα Κλιμακτηρίου και Εμμηνόπαυσης, είτε παραπέμπεται στα αντίστοιχα Ειδικά Τμήματα της Β' Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής στο Αρεταίειο Νοσοκομείο. Εάν κριθεί απαραίτητο, όπως π.χ. στην περίπτωση έναρξης ορμονικής θεραπείας, οι γυναίκες παρακολουθούνται ανά συχνότερα χρονικά διαστήματα, συνήθως κάθε 3-6 μήνες. Το Τμήμα συνεργάζεται με το Αγγειολογικό Εργαστήριο της Θεραπευτικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών στο Νοσοκομείο Αλεξάνδρα, το Τμήμα Διατροφής του Νοσοκομείου Αλεξάνδρα, το Τμήμα Γνωσιακών Λειτουργιών της Νευρολογικής Κλινικής του Αιγινήτειο Νοσοκομείου καθώς και με το Τμήμα Ψυχικής Υγείας της Γυναίκας της Ψυχιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο, όπου παραπέμπονται οι ασθενείς του Τμήματός μας, εφ' όσον συντρέχει ένδειξη. Στο Τμήμα Κλιμακτηρίου – Εμμηνόπαυσης εκπαιδεύονται ειδικευόμενοι Ενδοκρινολογίας, Μαιευτικής και Γυναικολογίας προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές.

Βασικός λόγος ίδρυσης του Π.Μ.Σ «Υγεία της Γυναίκας» είναι η ενασχόληση με την ιατρική εξειδίκευση που ασχολείται με νόσους ή με καταστάσεις που είναι μοναδικές ή πιο συχνές ή πιο σοβαρές στις γυναίκες, έχουν διαφορετικές αιτίες ή εμφανίζονται με διαφορετικό τρόπο στις γυναίκες και τέλος έχουν διαφορετικές εκβάσεις ή διαφορετικούς τρόπους διαχείρισης σε σχέση με τους άνδρες. Μέχρι πρότινος, η παραδοσιακή ιατρική εκπαίδευση και εξειδίκευση όσον αφορά την υγεία της γυναίκας αφορούσε κυρίως την αναπαραγωγική υγεία και παρέχονταν σχεδόν εξ' ολοκλήρου από γυναικολόγους. Σήμερα η εκπαίδευση στο αντικείμενο της Υγείας της Γυναίκας είναι διεπιστημονική.

Ο στόχος της εκπαίδευσης είναι η πρόληψη και η εξασφάλιση της ποιότητας ζωής, δίνοντας έμφαση στη ολιστική προσέγγιση, η οποία πέραν της γυναικολογίας, υπηρετείται και από πολλές άλλες ειδικότητες, όπως η γενική ιατρική, η ενδοκρινολογία, η καρδιολογία, η ορθοπαιδική, η ακτινολογία και η ψυχιατρική. Πολύ σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση στην Υγεία της Γυναίκας παίζουν και μη ιατρικές εξειδικεύσεις, όπως η διατροφολογία, η φυσικοθεραπεία, η φυσική αγωγή και η ψυχολογία. Ο συνδυασμός της διδασκαλίας με το ερευνητικό έργο είναι απαραίτητος για τη δημιουργία επιστημονικών-ερευνητικών ομάδων με κοινά ή παρεμφερή ερευνητικά ενδιαφέροντα, καθώς και για τη δημιουργία ενός ποιοτικού ακαδημαϊκού έργου με συνεργασίες μεταξύ των εργαστηρίων ποικίλων ιατρικών ειδικοτήτων με κοινά πεδία ενδιαφέροντος στη γυναικεία φυσιολογία. Η διδασκαλία θα είναι διαδραστικού τύπου και παράλληλα με την κλινική άσκηση θα προάγεται η έρευνα και η γνώση που βασίζεται σε αυτή, μέσω της εκπόνησης υψηλής ποιότητας ερευνητικών διπλωματικών εργασιών. Συναφή γνωστικά αντικείμενα εμπεριέχονται σε ειδικότητες όπως η γενική ιατρική, η ενδοκρινολογία, η γυναικολογία, η καρδιολογία, η ορθοπαιδική και η ψυχιατρική. Πολύ σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση στην Υγεία της Γυναίκας παίζουν και μη ιατρικές εξειδικεύσεις, όπως η διατροφολογία, η φυσικοθεραπεία, η φυσική αγωγή και η ψυχολογία. Το παρόν ΠΜΣ απευθύνεται σε απόφοιτους Ιατρικής Σχολής με ειδικό ενδιαφέρον στην ενδοκρινολογία, τη γυναικολογία, την καρδιολογία, την παθολογία/γενική ιατρική/γηριατρική, την ορθοπαιδική και την ψυχιατρική. Το ΠΜΣ απευθύνεται επίσης σε απόφοιτους Τμημάτων Νοσηλευτικής, Μαιευτικής, Φυσικοθεραπείας, Διατροφολογίας, Φυσικής Αγωγής και Ψυχολογίας. Όπως αναφέρθηκε και στα προηγούμενα εδάφια, η Υγεία της Γυναίκας υπηρετείται από τους ιατρικούς κλάδους της ενδοκρινολογίας, της γυναικολογίας, της γενικής παθολογίας, της καρδιολογίας, της ορθοπαιδικής και της ψυχιατρικής. Όλα αυτά τα αντικείμενα αποτελούν μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών τόσο της Ιατρικής όσο και των λοιπών τμημάτων επιστημών υγείας. Η εξατομίκευση του τρόπου ζωής (διατροφή – σωματική άσκηση – ψυχολογία) στις γυναίκες έχει άμεση συνάφεια με το αντικείμενο του πρώτου κύκλου σπουδών των τμημάτων διατροφολογίας, φυσικής αγωγής και ψυχολογίας αντίστοιχα.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)

Για την λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται συνολικά η λήψη εκατόν είκοσι (120) πιστωτικών μονάδων (ECTS), οι οποίες αντιστοιχούν στα μαθήματα και την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας. Όλα τα μαθήματα διδάσκονται ανά εβδομάδα και, κατά περίπτωση, περιλαμβάνουν: α) παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση, β) πρακτική εκπαίδευση σε Εξωτερικά Ιατρεία ΕΚΠΑ και σε Μονάδες συναφείς με το αντικείμενο του ΠΜΣ και γ) εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση των μαθημάτων, καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο τέταρτο εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με 30 (τριάντα) ECTS. Η πρακτική άσκηση σε εργαστήρια και κλινικές προς απόκτηση της απαιτούμενης πρακτικής εμπειρίας, υπό την επίβλεψη/συνεργασία των υπεύθυνων μελών του ΠΜΣ πραγματοποιείται στο τρίτο εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με 30 (τριάντα) ECTS. Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική. Για την λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται συνολικά η λήψη εκατόν είκοσι (120) πιστωτικών μονάδων (ECTS), οι οποίες αντιστοιχούν σε μαθήματα του πρώτου και του δεύτερου εξαμήνου, στην πρακτική άσκηση του τρίτου εξαμήνου και στην εκπόνηση διπλωματικής εργασίας του τετάρτου εξαμήνου.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το Π.Μ.Σ. «Υγεία της Γυναίκας», («MSc in Women's Health») επιδιώκει την κατάρτιση νέων ερευνητών. Οι φοιτητές με την ολοκλήρωση της φοίτησης και ουσιαστικά μετά την επιτυχή αποφοίτηση θα είναι σε θέση να:

- έχουν εξοικείωση με την τρέχουσα γνώση
- έχουν εξοικείωση με τις νέες μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την συνολική προσέγγιση της υγείας της γυναίκας.
- έχουν εξειδικευμένη γνώση
- γνωρίζουν τα νεότερα πρωτόκολλα
- γνωρίζουν τα πρόσφατα δεδομένα
- γνωρίζουν τις νέες τάσεις στην έρευνα της υγείας της γυναίκας
- γνωρίζουν τρόπους για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής της γυναίκας
- κάνουν αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- είναι ικανοί στη λήψη αποφάσεων
- είναι ικανοί για αυτόνομη εργασία
- προάγουν την παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- να προάγουν την ελεύθερη, δημιουργική, κριτική και επαγωγική σκέψη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΠΜΣ

Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους. Σε περίπτωση αδυναμίας έναρξης στο χειμερινό εξάμηνο, δύναται να μεταφερθεί στο εαρινό, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά 120 πιστωτικές μονάδες (ECTS). Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως και, κατά περίπτωση, περιλαμβάνουν εργαστηριακές ασκήσεις, σεμινάρια, πρακτική άσκηση. Η γλώσσα διδασκαλίας και συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η Ελληνική ή η Αγγλική σε κάποιες περιπτώσεις. Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, ερευνητική απασχόληση, κλινική απασχόληση, συγγραφή ή/και παρουσίαση επιστημονικών εργασιών, καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο 4ο εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με 30 ECTS. Υπάρχει η δυνατότητα πρακτικής άσκησης στις συνεργαζόμενες κλινικές μονάδες προς απόκτηση της απαιτούμενης πρακτικής εμπειρίας, υπό την επίβλεψη/συνεργασία του επιβλέποντος. Η πρακτική άσκηση έχει διάρκεια 1ος εξαμήνου και πιστώνεται με 30 ECTS και είναι υποχρεωτική. Η διδασκαλία των μαθημάτων στο 1ο και το 2ο εξάμηνο γίνεται κατά κύριο λόγο εξ αποστάσεως ενώ οι εξετάσεις κατά τη λήξη των εξαμήνων δια ζώσης ή εξ αποστάσεως, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Δύναται για εκπαιδευτικούς λόγους να γίνεται και ως σύγχρονη ή/και ασύγχρονη εξ αποστάσεως. Η ασύγχρονη εξ αποστάσεως δεν θα ξεπερνάει το 25%. Η πρακτική άσκηση στο 3ο εξάμηνο γίνεται κατά κύριο λόγο δια ζώσης σε εργαστήρια και κλινικές προς απόκτηση της απαιτούμενης πρακτικής εμπειρίας, υπό την επίβλεψη/συνεργασία των υπεύθυνων μελών του ΠΜΣ και είναι υποχρεωτική. Η διδασκαλία, η πρακτική άσκηση και οι εξετάσεις δύναται σε εξαιρετικούς λόγους να γίνεται και εξ αποστάσεως εξολοκλήρου εφόσον έτσι ορίζεται αναλόγως από τις τρέχουσες υγειονομικές οδηγίες της Συγκλήτου του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) ή/και του Προέδρου της Ιατρικής Σχολής.

Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων διαμορφώνεται ως εξής:

A. Μαθήματα

Α' Εξάμηνο : ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-1		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ/κές ώρες/ εβδομάδα	ECTS
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ- ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	6
ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	8
ΚΛΙΜΑΚΤΗΡΙΟΣ-ΕΜΜΗΝΟΠΑΥΣΗ	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	8
ΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	8
Σύνολο	156	30
Β' Εξάμηνο: ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-2		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. ώρες/εβδομάδα	ECTS
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	8
ΟΥΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ-ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΥΓΕΙΑ- ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ – ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ- ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	8
ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΡΚΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΥ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΡΚΙΝΩΝ	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	8
ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ (ΔΙΑΤΡΟΦΗ-ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΑΡΟΥΣ – ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ - ΠΡΟΛΗΨΗ ΠΤΩΞΕΩΝ ΚΑΙ ΣΑΡΚΟΠΕΝΙΑΣ)	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	6
Σύνολο	156	30
Γ' Εξάμηνο: ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. ώρες/εβδομάδα	ECTS
ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ: ΙΑΤΡΕΙΟ ΚΛΙΜΑΚΤΗΡΙΟΥ-ΕΜΜΗΝΟΠΑΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΙΜΗΣ ΩΟΘΗΚΙΚΗΣ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑΣ /ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	8
ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ: ΙΑΤΡΕΙΟ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ/ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	8
ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ: ΙΑΤΡΕΙΟ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ / ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	3 ώρες * 13εβδομ. =39 ώρες	8
ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ:ΟΥΡΟΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ/ ΙΑΤΡΕΙΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ/ ΙΑΤΡΕΙΟ ΜΑΣΤΟΥ/ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	3 ώρες * 13εβδομ. =13 ώρες	6
Σύνολο	156	30
Δ' Εξάμηνο: ΕΝΤΟΠΙΣΜΕΝΗ ΕΡΕΥΝΑ		ECTS
ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		30
Σύνολο		30

Β. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ- ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ 3 ώρες/εβδ x 13 εβδ

1. Evidence based medicine - Βιβλιογραφική Έρευνα με Χρήση ΗΥ **Α. Γρυπάρης**
2. Εισαγωγή στη Βιοστατιστική - Ορισμός της Στατιστικής **Α. Γρυπάρης**
3. Περιγραφική Στατιστική **Α. Γρυπάρης**
4. T-Test / Δοκιμασία Χ² **Α. Γρυπάρης**
5. Μη-Παραμετρικές δοκιμασίες **Α. Γρυπάρης**
6. Συντελεστές Συσχέτισης - Απλή γραμμική παλινδρόμηση – ANOVA **Α. Γρυπάρης**
7. Πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση - Λογαριθμική εξάρτηση **Α. Γρυπάρης**
8. Αξιολόγηση εργαστηριακών ευρημάτων **Α. Γρυπάρης**
9. Μέθοδος δειγματοληψίας - Επαναλαμβανόμενες μετρήσεις **Α. Γρυπάρης**
10. Είδη ιατρικών ερευνών **Α. Γρυπάρης**
11. Συστηματικές ανασκοπήσεις – μετα-αναλύσεις **Α. Γρυπάρης**
12. Διαδικασία συγγραφής επιστημονικού άρθρου **Α. Γρυπάρης**
13. Αξιολόγηση επιστημονικών άρθρων από τα περιοδικά και διαδικασία δημοσίευσης **Α. Γρυπάρης**

ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ 3 ώρες/εβδ x 13 εβδ

1. Φυσιολογία άξονα υποθαλάμου – υπόφυσης – γονάδων στη γυναίκα **Ε. Λαμπρινουδάκη**
2. Εργαστηριακή αξιολόγηση ορμονών στη γυναικολογική ενδοκρινολογία **Ε. Λαμπρινουδάκη**
3. Παιδιατρική ενδοκρινολογία – διαταραχές γονάδων (διαταραχές φυλετικής διαφοροποίησης, ΣΥΕ, πρόωμη ήβη) **Σ. Μιχαλά**
4. Διαταραχές κύκλου – αίτια, διερεύνηση **Α. Αυγουλέα**
5. Διαταραχές κύκλου – αντιμετώπιση **Δ. Γουλής**
6. Αντισύλληψη **Σ. Μιχαλά**
7. Σύνδρομο πολυκυστικών ωοθηκών **Δ. Γουλής**
8. Συγγενής υπερπλασία επινεφριδίων **Π. Αναγνωστής**
9. Αδενώματα υπόφυσης στη γυναίκα **Γ. Ευφραιμίδης**
10. Υποθαλαμική αμηνόρροια – νευρογενής ανορεξία – τριάδα αθλήτριας **Ν. Γεωργόπουλος**
11. Ενδομητρίωση – αδеноμύωση **Μ. Καλαμπόκας**
12. Προεμμηνορρυσιακό σύνδρομο **Θ. Καλαμπόκας**
13. Θυρεοειδής και γυναίκα (επίδραση των οιστρογόνων στο μεταβολισμό των θυρεοειδικών ορμονών, αλλαγές της θυρεοειδικής λειτουργίας κατά την κύηση, τη λοχεία και την εμμηνόπαυση) **Γ. Ευφραιμίδης**

ΚΛΙΜΑΚΤΗΡΙΟΣ-ΕΜΜΗΝΟΠΑΥΣΗ 3 ώρες/εβδ x 13 εβδ

1. Φυσιολογία εμμηνοπαυσιακής μετάβασης – Διάγνωση εμμηνόπαυσης και χαμηλής ωοθηκικής εφεδρείας – εμμηνοπαυσιακά συμπτώματα **Α. Αυγουλέα**
2. Απώτερες επιπτώσεις της εμμηνόπαυσης: οστεοπόρωση – καρδιαγγειακά νοσήματα – γνωσιακή έκπτωση και άνοια – διαταραχές βάρους και σαρκοπενία. **Ε. Λαμπρινουδάκη**
3. Προληπτικός έλεγχος γυναικών που μεταβαίνουν στην εμμηνόπαυση: Pap test και έλεγχος HPV, έλεγχος μαστών, έλεγχος για οστεοπόρωση, έλεγχος ενδομητρίου **Α. Αυγουλέα**
4. Τυχαιοποιημένες κλινικές μελέτες και μεγάλες μελέτες παρατήρησης στην υγεία της γυναίκας και τη γήρανση (WHI, KEEPS, DOPS, ELITE, Million Women Study, Nurses Health Study, French E3N, SWAN, English Longitudinal Study on Aging, ELSA, Australian Longitudinal Study on Women's Health, ALSWH, InterLACE). **Ε. Αρμένη**
5. Διατροφή, άσκηση και τρόπος ζωής κατά τη μετάβαση στην εμμηνόπαυση **Η. Καραγκούνη**
6. Ορμονική θεραπεία στην εμμηνόπαυση: Σχήματα ορμονικής θεραπείας, ενδείξεις, αντενδείξεις, οφέλη και ανεπιθύμητες ενέργειες, παρακολούθηση ασθενών υπό ορμονική θεραπεία, διάρκεια θεραπείας. **Ε. Λαμπρινουδάκη**
7. Πρώιμη ωοθηκική ανεπάρκεια **Σ. Καλανταρίδου**
8. Ορμονική θεραπεία σε γυναίκες με συνυπάρχουσα παθολογία (διαβήτης, καρδιαγγειακή νόσος, παράγοντες κινδύνου καρδιαγγειακής νόσου, ενδοκρινικές και μεταβολικές παθήσεις) **Ε. Λαμπρινουδάκη**
9. Ορμονική θεραπεία σε γυναίκες με συνυπάρχουσα παθολογία (νευρολογικές νόσοι, γαστρεντερικές νόσοι, νόσοι συνδετικού ιστού, διαταραχές διάθεσης και ύπνου) **Ε. Λαμπρινουδάκη**
10. Ορμονική θεραπεία σε γυναίκες με παθήσεις μαστού και γυναικολογικές παθήσεις **Θ. Πανοσκάλτσης**
11. Φροντίδα εμμηνοπαυσιακής γυναίκας μετά από καρκίνο του μαστού ή μετά από γυναικολογικό καρκίνο **Α. Αυγουλέα**
12. Μη οιστρογονικές θεραπείες για τις επιπτώσεις της εμμηνόπαυσης 1. αναστολείς υποδοχέων νευροκινίνης, SSRIs και άλλα φαρμακευτικά σκευάσματα για εμμηνοπαυσιακά συμπτώματα 2. Συστηματική θεραπεία με τεστοστερόνη για Hypoactive Sexual Desire Disorder 3. Μη φαρμακευτικές θεραπείες για εμμηνοπαυσιακά συμπτώματα (συμπληρώματα διατροφής, συμπεριφορική θεραπεία, yoga κλπ) **Ν. Γεωργόπουλος**
13. Ορμονική θεραπεία και φροντίδα διεμφυλικών γυναικών **Ν. Γεωργόπουλος**

ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ 3 ώρες/εβδ x 13 εβδ

1. Ανατομία- Φυσιολογία-του μυοσκελετικού συστήματος – διαφορές γυναικών και ανδρών **Ε. Κασσή**

2. Παθογένεση και κλινική εικόνα της μετεμμηνοπαυσιακής οστεοπόρωσης **Ε. Κασσή**
3. Διάγνωση οστεοπόρωσης – εντοπισμός γυναικών υψηλού κινδύνου για κάταγμα **Σ. Τουρνής**
4. Άσκηση στη θεραπεία της οστεοπόρωσης και στην πρόληψη των καταγμάτων **Σ. Τουρνής**
5. Διατροφή, συμπληρώματα διατροφής και τρόπος ζωής στη θεραπεία της οστεοπόρωσης **Σ. Τουρνής**
6. Θεραπεία της μετεμμηνοπαυσιακής οστεοπόρωσης – αντιστεοκλαστικές θεραπείες **Σ. Τουρνής**
7. Θεραπεία της μετεμμηνοπαυσιακής οστεοπόρωσης – αναβολικές θεραπείες και νεώτερες θεραπείες. **Ε. Κασσή**
8. Χειρουργική θεραπεία οστεοπορωτικών καταγμάτων στις γυναίκες **Ε. Χρονόπουλος**
9. Παθήσεις θυρεοειδούς / παραθυρεοειδών και σκελετική υγεία στη γυναίκα **Σ. Τουρνής**
10. Οστεοπόρωση σε γυναίκες με συνυπάρχουσα παθολογία (ρευματολογικές παθήσεις, αιματολογικές παθήσεις, χρόνια λήψη γλυκοκορτικοειδών, ΧΝΑ, v. Paget): **Σ. Τουρνής**
11. Προεμμηνοπαυσιακή οστεοπόρωση **Ε. Κασσή**
12. Μυοσκελετικός πόνος και Οστεοαρθρίτιδα στην εμμηνόπαυση **Ε. Χρονόπουλος**
13. Σαρκοπενία – σαρκοπενική παχυσαρκία στην εμμηνόπαυση **Ε. Χρονόπουλος**

Β' Εξάμηνο: ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-2

Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ 3 ώρες/εβδ γ 13 εβδ

1. Διαχείριση του βάρους κατά τη μετάβαση στην εμμηνόπαυση **Η. Καραγκούνη**
2. Θεραπεία του διαβήτη στις γυναίκες μετά την εμμηνόπαυση **Μ. Αποστολάκης**
3. Διαταραχές λιπιδαιμικού προφίλ στις γυναίκες – επίδραση ορμονικών παραγόντων – θεραπεία **Π. Αναγνωστής**
4. Μη αλκοολική μεταβολική νόσος ήπατος **Μ. Αποστολάκης**
5. Αρτηριακή υπέρταση στη γυναίκα **Κ. Σταματελόπουλος**
6. Εμμηνόπαυση και καρδιαγγειακές αλλαγές. Προληπτικός καρδιολογικός έλεγχος και υπολογισμός καρδιαγγειακού κινδύνου κατά τη μέση ηλικία στη γυναίκα **Γ. Γεωργιόπουλος**

7. Γυναικείοι παράγοντες καρδιαγγειακού κινδύνου (προεκλαμψία, ΣΔΚ, PCOS, ενδομητρίωση, πρόιμη ωοθηκική ανεπάρκεια, υπογονιμότητα, θεραπείες καρκίνου του μαστού) **Ε. Αρμένη**
8. Ισχαιμική νόσος του μυοκαρδίου στις γυναίκες / MINOCA / Μυοκαρδιοπάθεια Takotsubo **Κ. Σταματελόπουλος**
9. ΑΕΕ στις γυναίκες **Γ. Γεωργιόπουλος**
10. Καρδιακή ανεπάρκεια στις γυναίκες **Κ. Σταματελόπουλος**
11. Διαταραχές ρυθμού στις γυναίκες (υπερκοιλιακές ταχυαρρυθμίες, κολλική μαρμαρυγή) **Κ. Σταματελόπουλος**
12. Καρδιαγγειακό σύστημα και συνοσηρότητα στη γυναίκα (χρόνιες φλεγμονώδεις νόσοι, ημικρανία, κατάθλιψη, άνοια) **Γ. Γεωργιόπουλος**
13. Καρδιακή αποκατάσταση στις γυναίκες **Γ. Γεωργιόπουλος**

ΟΥΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ-ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΥΓΕΙΑ- ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ — ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ 3 ώρες/εβδ x 13 εβδ

1. Ουρογεννητικό Σύνδρομο της εμμηνόπαυσης (GSM) κλινική εικόνα, διάγνωση, συντηρητική αντιμετώπιση **Α. Αυγουλέα**
2. Ουρογεννητικό σύνδρομο εμμηνόπαυσης: Νέες θεραπείες (Laser, PRP, υαλουρονικό) **Α. Αυγουλέα**
3. Σεξουαλική δυσλειτουργία Διάγνωση και αντιμετώπιση **Ν. Γεωργιόπουλος**
4. Ακράτεια ούρων. Ορισμοί, κλινική εκτίμηση και ουροδυναμικός έλεγχος **Σ. Αθανασίου**
5. Ακράτεια ούρων. Αντιμετώπιση **Σ. Αθανασίου**
6. Πρόπτωση πυελικών οργάνων Ορισμοί και διαγνωστική προσπέλαση **Σ. Αθανασίου**
7. Πρόπτωση πυελικών οργάνων. Χειρουργική αντιμετώπιση και νέες θεραπείες **Σ. Αθανασίου**
8. Διαταραχές της τριχοφυΐας στη γυναίκα. Δασυτριχισμός, αλωπεκία. Κλινική εκτίμηση, διερεύνηση και αντιμετώπιση **Η. Νικολαΐδου**
9. Ακμή **Η. Νικολαΐδου**
10. Γήρανση του δέρματος και τρόποι πρόληψης και αντιμετώπισης **Η. Νικολαΐδου**
11. Πλαστική χειρουργική και γυναίκα **Η. Νικολαΐδου**
12. Συναισθηματικές διαταραχές σε φάσεις ορμονικής μετάβασης στις γυναίκες: Εφηβία, λοχεία, εμμηνόπαυση **Ι. Ζέρβας**
13. Ψυχολογική υποστήριξη γυναικών κατά τη μετάβαση στην εμμηνόπαυση **Ι. Ζέρβας**

ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ - ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΡΚΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΥ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΡΚΙΝΩΝ 3 ώρες/εβδ x 13 εβδ

1. Διαταραχές ύπνου στη γυναίκα **Θ. Παπαρηγόπουλος**
2. Κατάθλιψη στην 3^η ηλικία **Ι. Ζέρβας**

3. Διαταραχές πρόσληψης τροφής και διαχείρισης βάρους στις γυναίκες **Φ. Γονιδάκης**
4. Γνωσιακές διαταραχές και άνοια στη γυναίκα **Ν. Σκαρμέας**
5. Ψυχωσικές διαταραχές στη γυναίκα **Ι. Ζέρβας**
6. Ενδοοικογενειακή βία και κακοποίηση στη γυναίκα **Ι. Ζέρβας**
7. Ψυχική υγεία της γυναίκας στην εργασία **Ι. Ζέρβας**
8. Πρόληψη καρκίνου του μαστού **Θ. Πανοσκάλτσης**
9. Πρόληψη καρκίνου του ενδομητρίου **Θ. Πανοσκάλτσης**
10. Πρόληψη καρκίνου των ωοθηκών **Θ. Πανοσκάλτσης**
11. Πρόληψη καρκίνου τραχήλου μήτρας και καρκίνου αιδοίου **Μ. Καλαμπόκας**
12. Γυναικολογικές λοιμώξεις **Κ. Πανουλής**
13. Ανώμαλη κολπική αιμόρροια (AUB) – διερεύνηση και διαχείριση **Ν. Βλάχος**

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ (ΔΙΑΤΡΟΦΗ-ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΑΡΟΥΣ – ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ - ΠΡΟΛΗΨΗ ΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΑΡΚΟΠΕΝΙΑΣ) 3 ώρες/εβδ x 13 εβδ

1. Άσκηση & Μεταβολισμός. Προσαρμογή της γυναίκας στην σωματική άσκηση σε οξεία και χρόνια βάση. **Α. Φιλίππου**
2. Μυϊκή ατροφία – Σαρκοπενία – Μυϊκή ενδυνάμωση-Μέθοδοι μέτρησης μυϊκής ισχύος/ Άσκηση μετά την εμμηνόπαυση **Α. Φιλίππου**
3. Εντόπιση ασθενούς με αυξημένο κίνδυνο για πτώσεις – Παρεμβάσεις πρόληψης πτώσεων Φυσικοθεραπευτής **Ε. Κραββαρίτη**
4. Διατροφικά πρότυπα για τη διαχείριση βάρους – τύποι διαιτολογίων (διαλειμματική νηστεία, κετογονικές δίαιτες, χορτοφαγικές δίαιτες κλπ) **Η. Καραγκούνη**
5. Συμπληρώματα διατροφής, μεταβολισμός και διαχείριση βάρους **Η. Καραγκούνη**
6. Συμπληρώματα διατροφής και διαταραχές κύκλου της γυναίκας (προεμμηνορρυσιακό σύνδρομο, λειτουργικές διαταραχές κύκλου, εμμηνόπαυση) **Κ. Πανουλής**
7. Αλλαγή του τρόπου ζωής της γυναίκας για υγιή γήρανση **Ε. Κραββαρίτη**
8. Καρδιομεταβολική υγεία και συμπληρώματα διατροφής **Η. Καραγκούνη**
9. Πρόληψη καρδιομεταβολικών νοσημάτων με διαχείριση του τρόπου ζωής (καρδιαγγειακά νοσήματα, ΣΔ, MAFLD) **Ε. Λαμπρινουδάκη**
10. Πρόληψη νοητικής έκπτωσης με μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις **Ν. Σκαρμέας**
11. Συναισθηματική υγεία: Πρόληψη και αντιμετώπιση συναισθηματικών διαταραχών με μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις **Ι. Ζέρβας**
12. Υγεία του δέρματος: πρόληψη και μη φαρμακευτικές θεραπείες **Η. Νικολαΐδου**
13. Υγεία των μαλλιών: μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις **Η. Νικολαΐδου**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ-ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ:

Α΄ Εξάμηνο : ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-1

Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ- ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Στην Ενότητα της Μεθοδολογίας της Έρευνας-Στατιστικής, οι φοιτητές καλούνται να εξοικειωθούν με τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να κάνουν κλινικο-εργαστηριακή έρευνα χρησιμοποιώντας τη διεθνή βιβλιογραφία μέσω των ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Η Βιβλιογραφική Έρευνα με Χρήση ΗΥ είναι το κλειδί της Evidence based medicine και η βάση για την συγγραφή τόσο των ερευνητικών πτυχιικών εργασιών όσο και των ανασκοπήσεων για την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Η επαφή με τη Στατιστική, την Περιγραφική Στατιστική και τη Βιοστατιστική μέσω των εργαλείων: T-Test, Δοκιμασία Χ², Μη-Παραμετρικές δοκιμασίες, Συντελεστές Συσχέτισης, Απλή γραμμική παλινδρόμηση, ANOVA, Πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση, Λογαριθμική εξάρτηση μας διδάσκουν πως να αξιολογούμε τα εργαστηριακά ευρήματα τόσο των δικών μας μελετών όσο και των άλλων ερευνητών, πως μπορούμε να ξεχωρίζουμε τα είδη των ιατρικών ερευνών, να κατανοούμε τις μεθόδους των δειγμάτων και την αναγκαιότητα των επαναλαμβανόμενων μετρήσεων. Η σωστή μεθοδολογία και η σωστή στατιστική επεξεργασία των ερευνητικών μας αποτελεσμάτων, μπορούν να μας οδηγήσουν τις μελέτες μας σε στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα με αποτέλεσμα να προβούμε σε αξιόλογες δημοσιεύσεις σε έγκριτα διεθνή περιοδικά με υψηλό δείκτη απήχησης.

ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ

Βάση της ενότητας Γυναικολογική Ενδοκρινολογία είναι η κατανόηση του ελέγχου και της λειτουργίας και των διαταραχών των ενδοκρινών αδένων και αναλυτικότερα: του Άξονα Υποθάλαμος–Υπόφυση-Θυρεοειδής, του Άξονα Υποθάλαμος – Υπόφυση-Ωοθήκη-Μήτρα και του Άξονα Υποθάλαμος–Υπόφυση-Επινεφρίδια-Γονάδες. Θα εμβαθύνουμε σε πιθανές διαταραχές ή δυσλειτουργίες που μπορεί να προκύψουν σε αυτούς τους άξονες τόσο κατά την όψιμη αναπαραγωγική όσο και την μη αναπαραγωγική ηλικία της γυναίκας ή ακόμα και σε διαταραχές που μπορεί να προϋπήρχαν κατά την αναπαραγωγική ηλικία. Αναλυτικότερα, οι φοιτητές θα μελετήσουν την βιοσύνθεση-απελευθέρωση, μεταφορά και δράση των ορμονών των ενδοκρινών αδένων καθώς και τον μεταβολισμό και τους μηχανισμούς ελέγχου αυτών. Στη συνέχεια, θα μελετηθεί ο έλεγχος του Άξονα Υποθάλαμος– Υπόφυση-Ωοθήκη-Μήτρα με δυναμικές δοκιμασίες ορμονών και ο μηχανισμός των διαταραχών ωοθηλακιορρηξίας, εμμήνου ρύσεως και υπογονιμότητας. Στο πλαίσιο του Άξονα Υποθάλαμος–Υπόφυση-Επινεφρίδια-Γονάδες θα μελετηθούν, η υπερ-ανδρογοναιμία, η Συγγενής Υπερπλασία των Επινεφριδίων τα Αδενώματα της υποφύσεως και ο υπογοναδισμός. Ως προς τον Άξονα Υποθάλαμος–Υπόφυση-Θυρεοειδής ο φοιτητής θα έρθει σε επαφή με πάσης φύσεως θυρεοειδοπάθεια που εμπλέκεται στο πεδίο της γυναικολογικής ενδοκρινολογίας. Οι παραθυρεοειδείς αδένες θα μελετηθούν ως προς την Αιτιοπαθογένεια-Διάγνωση-Αντιμετώπιση του πρωτοπαθούς και του δευτεροπαθούς Υποπαραθυρεοειδισμού και τις επιπτώσεις που αυτοί μπορεί να έχουν στον οστικό μεταβολισμό και τη μετεμμηνοπαυσιακή οστεοπόρωση.

ΚΛΙΜΑΚΤΗΡΙΟΣ-ΕΜΜΗΝΟΠΑΥΣΗ

Κλιμακτήριος, είναι η περίοδος της ζωής της γυναίκας, κατά την οποία αρχίζει μία έκπτωση της ωοθηκικής λειτουργίας, που χαρακτηρίζεται από μεταβολές στον εμμηνορρυσιακό κύκλο και συχνά από διάφορα συμπτώματα με χαρακτηριστικότερα και ενοχλητικότερα αυτά των αγγειοκινητικών διαταραχών. Διάρκει 3 έως και 10 έτη πριν την εμμηνόπαυση η οποία οροθετείται στο 50° έως 52° έτος της ηλικίας για τους μεσογειακούς λαούς. Η εμμηνόπαυση είναι η οριστική διακοπή της εμμήνου ρύσεως και ορίζεται πάντα αναδρομικά μετά από 12 μήνες αμηνόρροιας από την αναπαραγωγική στην μη αναπαραγωγική περίοδο της ζωής τη γυναίκας.

Αυτή η μετάβαση χαρακτηρίζεται και από ψυχολογικές διαταραχές που οφείλονται στις ορμονικές διαταραχές αλλά και τον φόβο της επερχόμενης γήρανσης. Τα συμπτώματα που προκαλεί η εμμηνόπαυση οφείλονται κυρίως στην έλλειψη οιστρογόνων και παρουσιάζονται περίπου στο 50% των γυναικών. Ατροφικές αλλαγές στο δέρμα αλλά και τους βλεννογόνους μπορούν να οδηγήσουν σε συμπτώματα ουρογεννητικής ατροφίας. Η έλλειψη οιστρογόνων επίσης συμβάλλει μακροπρόθεσμα στην αύξηση των καρδιαγγειακών παθήσεων, την εμφάνιση οστεοπόρωσης και γνωσιακών διαταραχών. Μετά από εξατομικευμένο κλινικο-εργαστηριακό έλεγχο, μπορεί να χορηγηθεί ορμονική θεραπεία στις γυναίκες που έχουν ανάγκη, με στόχο την σημαντική βελτίωση της ποιότητας ζωής τους αλλά και για να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις αυξημένες απαιτήσεις των καιρών λόγω της αύξησης του μέσου όρου ζωής. Στην ενότητα αυτή θα μελετηθούν εισαγωγικά θέματα και ορισμοί όπως: φυσιολογία κλιμακτηρίου εμμηνόπαυσης, πρόωμη εμμηνόπαυση, πρόωμη ωοθηκική ανεπάρκεια, χειρουργική εμμηνόπαυση, φαρμακευτική εμμηνόπαυση, επιπλέον θα μελετηθεί η κλινική εικόνα και η συμπτωματολογία όπως: το οξύ κλιμακτηρικό σύνδρομο, οι βραχυπρόθεσμες και οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της εμμηνόπαυσης. Επιπλέον, θα μελετηθούν η διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση της όπως: διάγνωση εργαστηριακή, ορμονική θεραπεία, συνεχής συνδυασμένη ορμονική θεραπεία, κυκλική ορμονική θεραπεία, συστηματική ορμονική θεραπεία, διαδερμική ορμονική θεραπεία, τοπική ορμονική θεραπεία, τιβολόνη και SERMS στην πρόληψη - θεραπεία της μετεμμηνοπαυσιακής οστεοπόρωσης και ορμονική θεραπεία στα αυτοάνοσα νοσήματα.

ΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Η οστεοπόρωση ταξινομείται σε πρωτοπαθή και σε δευτεροπαθή. Στην πρωτοπαθή οστεοπόρωση ανήκουν: α) Η μετεμμηνοπαυσιακή οστεοπόρωση που εμφανίζεται στις γυναίκες μετά την εμμηνόπαυση και β) Η γεροντική οστεοπόρωση, που εμφανίζεται σε γυναίκες και άντρες μετά την ηλικία των 70 περίπου ετών. Η δευτεροπαθής Οστεοπόρωση προκαλείται σε έδαφος άλλων παθήσεων όπως ο διαβήτης, ο υπερπαραθυρεοειδισμός η δρεπανοκυτταρική αναιμία, το πολλαπλούν μυέλωμα, η παρατεταμένη ακινητοποίηση, η ρευματοειδής αρθρίτιδα, ο υπογοναδισμός, ο υπερθυρεοειδισμός και το σύνδρομο δυσανορρόφησης. Δευτεροπαθής οστεοπόρωση μπορεί να εμφανιστεί και εξ αιτίας μακροχρόνιας λήψης φαρμάκων όπως είναι η κορτιζόνη, η θυροξίνη, τα αντιεπιληπτικά φάρμακα, η ηπαρίνη κ.ά. Η μετεμμηνοπαυσιακή οστεοπόρωση, εμφανίζεται συνήθως μετά την ηλικία των 50 ετών και χαρακτηρίζεται από μειωμένη οστική μάζα και διαταραγμένη αρχιτεκτονική των οστών.

Όλα αυτά οδηγούν σε αυξημένη ευθραυστότητα του οστού και αυξημένο καταγματικό κίνδυνο. Τα τυπικά κατάγματα είναι χαμηλής βίας, δηλαδή συμβαίνουν χωρίς να ασκείται ισχυρή δύναμη. Τα οστεοπορωτικά κατάγματα συνηθέστερα εντοπίζονται στους σπονδύλους της οσφυϊκής μοίρας της σπονδυλικής στήλης, στον καρπό και στο ισχίο. Η οστεοπόρωση, είναι πολύ συχνότερη στις γυναίκες από ό,τι στους άνδρες και επιδεινώνεται με την πρόοδο της ηλικίας. Δεν παρουσιάζει συμπτώματα για μεγάλο χρονικό διάστημα και γι' αυτό ονομάζεται «η σιωπηλή νόσος» έτσι περνάνε αρκετά χρόνια, κατά τη διάρκεια των οποίων η οστεοπόρωση μόνο χειροτερεύει, μέχρι να εμφανιστεί το πρώτο της σύμπτωμα, που είναι το κάταγμα. Πρέπει να μπορούμε λοιπόν να διαγνώσουμε τα άτομα εκείνα που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο για κατάγματα ώστε να λάβουν θεραπεία. Υπάρχουν αρκετοί τρόποι να γίνει διάγνωση οστεοπόρωσης αλλά η διάγνωση ρουτίνας γίνεται με την μέτρηση οστικής πυκνότητας (DXA) μετά από κλινικό έλεγχο.

Δεν έχουν όλες οι γυναίκες ένδειξη για μέτρηση οστικής πυκνότητας αμέσως μετά την εμμηνόπαυση, αλλά μπορεί να έχουν ένδειξη για μέτρηση προεμμηνοπαυσιακές γυναίκες κάτω από προϋποθέσεις εφόσον συνυπάρχουν παράγοντες κινδύνου. Η οστική πυκνότητα ιδανικά πρέπει να μετριέται στη σπονδυλική στήλη και στο επικρατούν ισχίο. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει η δυνατότητα να μετρηθεί και στις δύο θέσεις, προτιμάται η μέτρηση στην σπονδυλική στήλη για τις νεότερες γυναίκες. Σε γυναίκες μεγάλης ηλικίας προτιμάται η μέτρηση στο ισχίο. Πρέπει να κατανοήσουμε ότι, τόσο η οστεοπενία όσο και η οστεοπόρωση πρέπει να έχουν τακτική ιατρική παρακολούθηση και αντιμετώπιση. Η φαρμακευτική αγωγή δεν μπορεί να πετύχει πλήρη αναπλήρωση της οστικής μάζας, που έχει ήδη χαθεί, ούτε να αποκαταστήσει τη διαταραγμένη μικροαρχιτεκτονική των οστών. Γι' αυτούς τους λόγους αποκτά ιδιαίτερη αξία η έγκαιρη πρόληψη. Σήμερα υπάρχουν θεραπευτικές προσεγγίσεις που αποσκοπούν στην αναστολή περαιτέρω οστικής απώλειας, στην σημαντική αύξηση της οστικής μάζας και επομένως στη σημαντική μείωση του καταγματικού κινδύνου. Τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται για τη θεραπευτική αντιμετώπιση της οστεοπόρωσης αναστέλλουν την οστική απορρόφηση ή αυξάνουν την οστική παραγωγή και δίδονται εξατομικευμένα. Στην ενότητα της οστικής υγείας και της παθολογίας του οστού θα μελετηθούν: η ανατομία και η παθοφυσιολογία των αρθρώσεων, η βιολογία του οστού, η οστική ανακατασκευή, η γενετική της οστεοπόρωσης, η μετάδοση ενδοκρινικών μηνυμάτων, οι ορμόνες, ο μηχανισμός δράσης των ορμονών, οι υποδοχείς των ορμονών, οι ενδοκρινολογικοί άξονες και τα όργανα στόχοι, οι μετρήσεις Ca, P, Mg, η Βιταμίνη D και η Παραθορμόνη, τα φλεγμονώδη νοσήματα του μυοσκελετικού συστήματος, τα αυτοάνοσα νοσήματα και οστεοκλαστογένεση, τα μεταβολικά νοσήματα των οστών και η διαφοροδιάγνωσή τους. Ως προς την διαγνωστική προσέγγιση της οστεοπόρωσης θα μελετηθούν: οι απεικονιστικές μέθοδοι εκτίμησης Σκελετού όπως, η απλή ακτινογραφία, η οστική πυκνομετρία, η οστική απορροφησιομετρία διπλοενεργειακής δέσμης ακτίνων X (DXA), το Pqct, η Κλινική εκτίμηση οστεοπόρωσης με το εργαλείο FRAX και η κλινική εκτίμηση της Οστικής Πυκνομετρίας. Ως προς την θεραπευτική προσέγγιση της οστεοπόρωσης θα μελετηθούν οστεο-αναβολικά και οστεο-απορροφητικά φάρμακα όπως: τα διφωσφονικά, η Τεριπαρατίδη, η Δενοσουμάμπι, το Ρανελεικό Στρόντιο και άλλα νεότερα φάρμακα. Τέλος θα μελετηθούν κάποιες παθήσεις-φάρμακα που επηρεάζουν τον οστικό μεταβολισμό όπως: οστεοπόρωση και κορτικοειδή, Ca θυρεοειδούς και οστά, σύνδρομο MEN 1 και οστά, σκελετικές εντοπίσεις συνδρόμου Turner, οστικές επιδράσεις της θερεοειδοτρόπου ορμόνης και των διαταραχών της, οδοντικά εμφυτεύματα-θεραπεία Οστεοπόρωσης και οστικές επιπτώσεις.

Β' Εξάμηνο: ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-2

Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Κατά την εμμηνόπαυση, η πτώση των επιπέδων των οιστρογόνων επηρεάζει τον μεταβολισμό της γυναίκας και το καρδιαγγειακό της σύστημα. Αρχικά αυξάνεται η τιμή της ολικής χοληστερόλης και της LDL χοληστερόλης και μειώνεται η τιμή της HDL χοληστερόλης. Παράλληλα υπάρχει έντονη αύξηση του λιπώδους ιστού στην περιοχή της κοιλιάς, ενώ ταυτόχρονα, δημιουργούνται συνθήκες που προδιαθέτουν την εμφάνιση μεταβολικού συνδρόμου, προ-διαβήτη και σακχαρώδους διαβήτη, καθώς απορρυθμίζεται η λειτουργία του μεταβολισμού των υδατανθράκων και μειώνεται η ευαισθησία του οργανισμού στην ινσουλίνη.

Η επίδραση των οιστρογόνων στο καρδιαγγειακό σύστημα μπορεί να εμφανίζεται μέσω των μεταβολών των παραγόντων κινδύνου, όπως της αρτηριακής πίεσης, του σωματικού βάρους, της αντίστασης στην ινσουλίνη, του λιπιδαιμικού προφίλ και των αιματολογικών παραγόντων. Τα οιστρογόνα έχουν προστατευτική δράση στο σχηματισμό της αθηρωματικής πλάκας στα αγγεία και συνεπώς στην εμφάνιση στεφανιαίας νόσου και αγγειακού εγκεφαλικού επεισοδίου. Είναι λοιπόν σημαντική η ανάγκη πρόληψης των καρδιαγγειακών νοσημάτων με την τροποποίηση των παραγόντων κινδύνου και του τρόπου ζωής. Παράγοντες καρδιο-μεταβολικού κινδύνου αποτελούν, η αρτηριακή υπέρταση, η παχυσαρκία, η δυσλιπιδαιμία, ο σακχαρώδης διαβήτης, το κάπνισμα, η κατανάλωση λιπαρών, αλατιού και αλκοόλης. Η σωστή διατροφή, σε συνδυασμό με τη σωματική δραστηριότητα μπορούν να περιορίσουν όλους τους προδιαθεσικούς παράγοντες για καρδιαγγειακά νοσήματα. Στην Ενότητα: Μεταβολικό Σύνδρομο-Διαβήτη, οι φοιτητές θα έρθουν σε επαφή με θέματα όπως: Μεταβολικό σύνδρομο-παχυσαρκία, αντίσταση στην ινσουλίνη, προ διαβητικές καταστάσεις - διαβήτη τύπου II κατά τη μετάβαση στην εμμηνόπαυση, δράση ορμονικής Θεραπείας στην αντίσταση στην ινσουλίνη-προδιαβήτη-διαβήτη. Στην Ενότητα: Μεταβολισμός - Λιπιδαιμικό Προφίλ θα αναλυθούν: Οι διαταραχές του λιπιδαιμικού προφίλ κατά τη μετάβαση στην εμμηνόπαυση καθώς και η δράση της Ορμονικής Θεραπείας στο λιπιδαιμικό προφίλ και τέλος στην Ενότητα: Καρδιαγγειακός Κίνδυνος θα αναλυθούν οι καρδιαγγειακές επιπτώσεις πρώιμης ωοθηκικής ανεπάρκειας, οι καρδιαγγειακές επιπτώσεις της πρόωρης ωοθηκικής ανεπάρκειας-εμμηνόπαυσης, η πρόληψη των καρδιαγγειακών παθήσεων στη μετεμμηνόπαυσιακή γυναίκα, ο ρόλος της Ορμονικής Θεραπείας στην πρόληψη των καρδιαγγειακών παθήσεων, η μείωση του καρδιαγγειακού κινδύνου με τη μη Ορμονική Θεραπεία και η Ορμονική θεραπεία και ο καρδιαγγειακός κίνδυνος.

ΟΥΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ-ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΥΓΕΙΑ- ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ – ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ- ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Τα χαμηλά επίπεδα οιστρογόνων κατά την εμμηνόπαυση έχουν ως αποτέλεσμα την ελάττωση των επιθηλιακών κυττάρων του κόλπου και την παραγωγή γλυκογόνου και γαλακτοβακίλλου. Η μικροβιακή χλωρίδα διαταράσσεται και αυξάνεται η επίπτωση λοιμώξεων σε όλη την ουρογεννητική περιοχή. Επιπλέον, η πτώση των οιστρογόνων μειώνει την δραστηριότητα των ινοβλαστών και την παραγωγή του κολλαγόνου. Αυτές οι αλλαγές οδηγούν σε λέπτυνση του κοιλιακού βλεννογόνου που γίνεται ωχρός και με ελαττωμένη ελαστικότητα. Τα συμπτώματα της ουρογεννητικής ατροφίας αφορούν ξηρότητα, συχνουρία, αίσθημα κνησμού και καύσου, δυσπαρεύνιας και σεξουαλικής δυσλειτουργίας. Η ουρογεννητική ατροφία αποτελεί μία χρόνια κατάσταση που επηρεάζει την ποιότητα ζωής και τη σεξουαλική υγεία μεγάλου αριθμού γυναικών και η οποία απαιτεί μακροχρόνια αντιμετώπιση. Κατά την εμμηνόπαυση η ατροφία εκτός από τους βλεννογόνους επέρχεται και στο δέρμα. Η επιδερμίδα εκτός από τη λέπτυνση και την απώλεια πυκνότητας παρουσιάζει ακόμα μεγαλύτερη μείωση στα επίπεδα των λιπιδίων, που σημαίνει απώλεια ελαστικότητας, αύξηση της ξηρότητας, ρυτίδων και χαλάρωσης. Επιπρόσθετα, η αύξηση παραγωγής ανδρογόνων ευθύνεται για τις περιπτώσεις τριχόπτωσης και λιπαρότητας στο τριχωτό της κεφαλής, όπως και για τις περιπτώσεις εμφάνισης ακμής και υπερτρίχωσης στο πρόσωπο.

Επιπλέον, κατά την εμμηνόπαυση αλλά και περι-εμμηνοπαυσιακά οι γυναίκες παραπονιούνται για μειωμένη συγκέντρωση, ελάττωση μνήμης, δυσκολία στις ταυτόχρονες εργασίες, συμπτώματα κατάθλιψης, χαμηλή αυτοεκτίμηση, ευερεθιστότητα και ανησυχία. Οι νυκτερινές εφιδρώσεις σε κάποιες γυναίκες μπορούν να συμβάλλουν στην αυπνία, την κόπωση, την ευερεθιστότητα και την πτώχή συγκέντρωση μέσω της διαταραχής του ύπνου που προκαλούν. Στην Ενότητα: παθολογία δέρματος-βλεννογόνων και σεξουαλικής υγείας θα αναπτυχθούν θέματα όπως: η ατροφία του δέρματος και των βλεννογόνων, το ουρογεννητικό σύνδρομο της εμμηνόπαυσης και η Ορμονική και μη ορμονική Θεραπεία, η πτώση σεξουαλικής επιθυμίας. Στην Ενότητα: Ψυχικής υγείας και νευρολογικών και γνωσιακών διαταραχών θα αναπτυχθούν θέματα όπως: Εμμηνόπαυση και Ψυχική υγεία, έρευνα και προοπτικές, ψυχο-συναισθηματική αστάθεια, νευρολογικές διαταραχές, γνωσιακές διαταραχές, κατάθλιψη, άνοια/Νόσος Alzheimer, εργαλεία αντιμετώπισης των γνωσιακών και ψυχο-συναισθηματικών διαταραχών, φαρμακευτική αντιμετώπιση των γνωσιακών διαταραχών, φαρμακευτική αντιμετώπιση των ψυχο-συναισθηματικών διαταραχών.

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΡΚΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΥ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΡΚΙΝΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΚΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΥ

Τα οιστρογόνα, φαίνεται να ευνοούν τον καρκίνο του μαστού. Οι άντρες εμφανίζουν καρκίνο του μαστού 100 φορές πιο σπάνια από τις γυναίκες. Οι γυναίκες που είχαν μεγαλύτερο χρονικό αναπαραγωγικό διάστημα στη ζωή τους όπως πρώιμη εμμηναρχή και καθυστερημένη εμμηνόπαυση, θεωρούνται ελαφρά αυξημένου κινδύνου για καρκίνο του μαστού. Το ίδιο ισχύει και για τις γυναίκες που κάνουν μακροχρόνια χρήση ορμονών μέσω αντισυλληπτικών δισκίων, πολλαπλών προσπαθειών εξωσωματικής και ορμονικών θεραπειών με οιστρογόνα. Ως εκ τούτου η ορμονική θεραπεία πρέπει να δίδεται εξατομικευμένα ώστε να εξασφαλίζεται η ασφάλεια της γυναίκας παράλληλα με όλα τα οφέλη που μπορεί να έχει από την ορμονική θεραπεία. Σε αυτή την ενότητα θα μελετήσουμε λοιπόν τον προληπτικό εργαστηριακό και ακτινολογικό έλεγχο που πρέπει να κάνουμε σε κάθε γυναίκα πριν και κατά την διάρκεια της ορμονικής θεραπείας. Επιπλέον θα μελετηθεί η επίπτωση καρκίνου του Μαστού στην προ/εμμηνοπαυσιακή περίοδο των γυναικών με και χωρίς ορμονική θεραπεία. Τέλος θα δοθεί βάση στην θεραπευτική αντιμετώπιση των κλιμακτηριακών συμπτωμάτων σε γυναίκες με καρκίνο του Μαστού στην εμμηνόπαυση.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Κατά την περιεμμηνοπαυσιακή αλλά και μετεμμηνοπαυσιακή περίοδο, γυναίκες θεραπευμένες από γυναικολογικούς καρκίνους όπως τον καρκίνο ενδομητρίου, του τραχήλου της μήτρας, των ωοθηκών, του κόλπου και του αιδοίου μπορεί να έχουν ανάγκη από ορμονική θεραπεία. Θα μελετηθεί λοιπόν σε αυτή την ενότητα σε ποιες περιπτώσεις μπορεί να δοθεί η ορμονική θεραπεία καθώς και ο προληπτικός εργαστηριακός και ακτινολογικός έλεγχος γυναικολογικού συστήματος που προηγείται των θεραπειών αυτών. Αναλυτικότερα θα μελετηθούν: Η ορμονική θεραπεία και η επίπτωση γυναικολογικού καρκίνου στην προ/εμμηνοπαυσιακή περίοδο, η ορμονική θεραπεία και η επίπτωση άλλων καρκίνων στην προ/εμμηνοπαυσιακή περίοδο, η θεραπευτική αντιμετώπιση γυναικών με καρκίνο του ενδομητρίου, με καρκίνο του τραχήλου της μήτρας, με καρκίνο των ωοθηκών, με καρκίνο του κόλπου και με καρκίνο του αιδοίου στην εμμηνόπαυση.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ (ΔΙΑΤΡΟΦΗ-ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ- ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΑΡΟΥΣ – ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ - ΠΡΟΛΗΨΗ ΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΑΡΚΟΠΕΝΙΑΣ)

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ-ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Τα οφέλη της άσκησης είναι τόσο σωματικά όσο και ψυχικά. Η άσκηση, σε συνδυασμό με ισορροπημένη διατροφή, μπορεί να προλάβει ή και να θεραπεύσει πολλές από τις χρόνιες νόσους που προκύπτουν από τον σύγχρονο τρόπο ζωής. Τα οφέλη της άσκησης είναι ακόμα πιο σημαντικά κατά τη διάρκεια της κλιμακτηρίου και της εμμηνόπαυσης, γιατί το σώμα της γυναίκας παρουσιάζει αλλαγές που μπορεί να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις τόσο στην ποιότητα ζωής της όσο και στην συνολική υγεία της.

Σε αυτή την ενότητα θα μελετηθούν όλες οι παράμετροι εξασφάλισης της ποιότητας ζωής της μετεμμηνοπαυσιακής γυναίκας. Επιπλέον θα εμβαθύνουμε σε θέματα όπως, η άσκηση και ο μεταβολισμός, η μυϊκή ατροφία, η σαρκοπενία, η μυϊκή ενδυνάμωση-μέθοδοι μέτρησης μυϊκής ισχύος, η άσκηση στην τρίτη ηλικία μέσω προγραμμάτων και η εντόπιση ασθενών με αυξημένο κίνδυνο για πτώσεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΒΑΡΟΥΣ- ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

Η σωματική δραστηριότητα σε συνδυασμό με την "καλή διατροφή" δηλαδή την επαρκή πρόσληψη θρεπτικών συστατικών μπορεί να ωφελήσει τις γυναίκες κατά την εμμηνόπαυση, αποτρέποντας την έκπτωση της σωματικής λειτουργίας που συνήθως παρατηρείται κατά τη γήρανση. Από την περιεμμηνόπαυση, η σωστή διατροφή και τα συμπληρώματα διατροφής μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά στη μείωση του κινδύνου εμφάνισης μεταβολικού συνδρόμου, σακχαρώδους διαβήτη, υπέρτασης, δυσλιπιδαιμίας και οστεοπενίας - οστεοπόρωσης. Σε αυτή την ενότητα θα ασχοληθούμε με την διαχείριση του βάρους κατά τη μετάβαση στην εμμηνόπαυση με την παχυσαρκία, τη λιπομέτρηση, την διατροφική αντιμετώπισή του βάρους, τη διατροφή και τα συμπληρώματα διατροφής κατά την μετάβαση στην εμμηνόπαυση, το Ασβέστιο και τη βιταμίνη D στην πρόληψη και τη θεραπεία της οστεοπόρωσης και τέλος το κάπνισμα, το στρες την καθιστική ζωή και τις επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρουν στην ποιότητας ζωής.

Διπλωματική Εργασία

Από τις συνεντεύξεις που θα διεξαχθούν κατά την ολοκλήρωση του τρίτου εξαμήνου, θα καθορίζετε το θέμα της διπλωματικής σε έναν από τους παρακάτω τομείς: γενική ιατρική, ενδοκρινολογία, γυναικολογία, καρδιολογία, ορθοπαιδική, ψυχιατρική, διατροφολογία, φυσικοθεραπεία, φυσική αγωγή και ψυχολογία.

ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

- α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,
- β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,
- γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,
- δ) εντεταλμένους/ες διδάσκοντες/ουσες,
- ε) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,
- στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ιδρυμάτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,
- ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής, καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του Ν.4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

Με απόφαση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες της Ιατρικής Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,
- β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),
- γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο),
- δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο.

Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

Οι βασικοί διδάσκοντες του μεταπτυχιακού είναι καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με ειδίκευση στην γυναικολογική ενδοκρινολογία, στην καρδιολογία της γυναίκας, στην ψυχική υγεία της γυναίκας και στη μυοσκελετική υγεία της γυναίκας. Η διευθύντρια του ΠΜΣ, κ. Ε. Λαμπρινουδάκη είναι καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας στο ΕΚΠΑ με μεγάλη κλινική εμπειρία στην γυναικολογική ενδοκρινολογία και μεγάλο ερευνητικό έργο στην υγεία της γυναίκας μετά την εμμηνόπαυση. Είναι Διευθύντρια της Μονάδας Κλιμακτηρίου και Εμμηνόπαυσης της Β Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής στο Αρεταίειο Νοσοκομείο, διατελεί πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Κλιμακτηρίου και Εμμηνόπαυσης, Επιστημονική Διευθύντρια της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Εμμηνόπαυσης και Ανδρόπαυσης, συντονίστρια των εκπαιδευτικών προγραμμάτων γυναικολογικής ενδοκρινολογίας της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Ενδοκρινολογικής Εταιρείας και είναι αρχισυντάκτρια του διεθνούς περιοδικού MATURITAS με αντικείμενο την μετα-αναπαραγωγική υγεία της γυναίκας (I.F. 3.9). Ο κ. Κ. Πανουλής είναι καθηγητής γυναικολογίας στο ΕΚΠΑ με πολυετή κλινική εμπειρία στη γυναικολογία γενικά και ειδικότερα στη διαχείριση των γυναικολογικών νοσημάτων της γυναίκας μετά την εμμηνόπαυση. Διαθέτει επίσης πλούσιο ακαδημαϊκό έργο στο αντικείμενο της εμμηνόπαυσης. Ο κ. Κ. Σταματελόπουλος είναι καθηγητής Καρδιολογίας στο ΕΚΠΑ και ασχολείται ιδιαίτερα με τη διαχείριση και θεραπεία καρδιολογικών παθήσεων στις γυναίκες. Αντίστοιχης στόχευσης είναι και το ερευνητικό του έργο. Ο κ. Ι. Ζέρβας είναι καθηγητής Ψυχιατρικής στο ΕΚΠΑ, διευθυντής της Μονάδας Ψυχικής Υγείας της Γυναίκας και ασχολείται επί πολλών ετών, τόσο κλινικά όσο και ερευνητικά με το προαναφερθέν αντικείμενο. Τέλος, ο κ. Ε. Χρονόπουλος είναι καθηγητής ορθοπαιδικής στο ΕΚΠΑ και Διευθυντής του Εργαστηρίου Μεταβολικών Παθήσεων των Οστών. Διαθέτει μεγάλη κλινική εμπειρία στην διαχείριση των μυοσκελετικών παθήσεων της γυναίκας και έχει μεγάλο ερευνητικό έργο στον τομέα της οστεοπόρωσης.

Στο διδακτικό προσωπικό τους ΠΜΣ συμπεριλαμβάνονται στελέχη της Ιατρικής Πανεπιστημιακής Κοινότητας αλλά και του ΕΣΥ (μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ακαδημαϊκοί υπότροφοι καθώς και επιμελητές του ΕΣΥ) με εξειδίκευση και εμπειρία στους τομείς που άπτονται της Υγείας της Γυναίκας, όπως αναφέρθηκαν πιο πάνω (Γυναικολογική ενδοκρινολογία, καρδιολογία, ψυχιατρική, ορθοπαιδική).

Επιπλέον οι υπεύθυνες Πανεπιστημιακές Κλινικές, Εργαστήρια και Μονάδες του ΕΚΠΑ (Γυναικολογικές Κλινικές, Μονάδα Κλιμακτηρίου και Εμμηνόπαυσης Β Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής, Εργαστήριο Μεταβολικών Παθήσεων των Οστών, Μονάδα Ψυχικής Υγείας της Γυναίκας, Μονάδα Αγγειολογίας και Παθοφυσιολογίας Ενδοθηλίου και Μονάδα Δυσλιπιδαιμιών και Αθηροσκληρώσεως Θεραπευτικής Κλινικής ΕΚΠΑ) αποτελούν κέντρα εκπαίδευσης και εξειδίκευσης στην Υγεία της γυναίκας πέραν της αναπαραγωγής. Η γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ θα πραγματοποιείται από προσωπικό αποκλειστικά για το συγκεκριμένο ΠΜΣ. Οι κλινικές ασκήσεις θα υποστηρίζονται από το προσωπικό (ιατρικό - παραϊατρικό) της Β' Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής ΕΚΠΑ - Μονάδα Κλιμακτηρίου και Εμμηνόπαυσης - Αρεταίειο Νοσοκομείο. Υπάρχει επίσης πρόβλεψη για τεχνολογική υποστήριξη όπως και στα υπόλοιπα ΠΜΣ που υποστηρίζει η κλινική.

**ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ &
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ**

ΟΝΟΜ/ΝΥΜΟ	ΊΔΡΥΜΑ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
	ΕΚΠΑ		
Ε.ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΑΚΗ ilambrinoudaki@hotmail.com	ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ	ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑΣ -ΔΕΠ -	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ
Κ. ΠΑΝΟΥΛΗΣ panouliskonstantinos@gmail.com	ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ ΓΥΝΑ ΙΚΟΛΟΓΙΑΣ -ΔΕΠ	ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ- ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ
Κ. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ stamatelopoulosk@yahoo.gr	ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑΣ ΔΕΠ	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ
Ι. ΖΕΡΒΑΣ yanizervas@gmail.com	ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ - ΔΕΠ	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ
Ε. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ echronop@med.uoa.gr	ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΠΑ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗΣ ΔΕΠ	ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ

A/A	ΟΝΟΜΑ-ΕΠΩΝΥΜΟ	ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ- ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΟΠΟΣ-ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	E-MAIL
1	ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ Καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας. Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Νοσ Αλεξάνδρα Λεωφόρος Βασιλίσσης Σοφίας 80, Τ.Κ. 11528, Αθήνα	6977005321	ilambrinoudaki@med.uoa.gr
2	ΠΑΝΟΥΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ Καθηγητής Μαιευτήρας Γυναικολόγος. Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ	Αρεταίειο Νοσοκομείο, Β. Σοφίας 76, Αθήνα 11528.	6932414300	panouliskonstantinos@gmail.com
3	ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟ Σ ΚΙΜΩΝΑΣ	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ Καθηγητής Θεραπευτικής- Καρδιολογίας Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Visiting Clinical Professor Newcastle University. Υπεύθυνος των εξωτερικών παθολογικών ιατρείων (επείγοντα και τακτικά ιατρεία) της Θεραπευτικής Κλινικής του Νοσοκομείου Αλεξάνδ ρα	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ	Νοσ Αλεξάνδρα Λεωφόρος Βασιλίσσης Σοφίας 80, Τ.Κ. 11528, Αθήνα	6974317698, 2106469970	kstamatel@med.uoa.gr , stamatelopoulosk@yahoo.gr
4	ΖΕΡΒΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ Καθηγητής Ψυχιατρικής - Ψυχοσωματικής ιατρικής, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Υπεύθυνος Ειδικού Ιατρείου Ψυχιατρικής της Αναπαραγωγής	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ	Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Βασ. Σοφίας 72-74,	6974701145, 21 0725 0715	yanizervas@gmail.com
5	ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ	ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ Καθηγητής Ορθοπαιδικής, Διευθυντής ΕΕΠΜΣ, ΕΚΠΑ, ΓΝΑ ΚΑΤ, Περικλέους 15 Νέο Ψυχικό	ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ	ΓΝΑ ΚΑΤ, Περικλέους 15 Νέο Ψυχικό	6944837793, 2130348777	e.stathi24@yahoo.gr , echronop@med.uoa.gr
6	ΒΛΑΧΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ Καθηγητής Μαιευτικής, Γυναικολογίας και Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο.	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Αρεταίειο Νοσοκομείο, Β. Σοφίας 76, Αθήνα 11528	6972910985	nfvlahos@gmail.com
7	ΑΥΓΟΥΛΕΑ ΑΡΕΤΗ	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ Μαιευτήρας - Γυναικολόγος, Ακαδ. Υπότροφος ΕΚΠΑ	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Αρεταίειο Νοσοκομείο, Β. Σοφίας 76, Αθήνα 11528	6936820888	aretiaougoulea@yahoo.gr

8	ΓΡΥΠΑΡΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ Επίκουρος Καθηγητής Στατιστικής. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	Πανεπιστημιούπολη Ιωαννίνων Β, 4ο χλμ Ε.Ο. Ιωαννίνων- Αθηνών	2651050715, 2651050712	alexandros@uoi.gr
9	ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΗΛΕΚΤΡΑ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Καθηγήτρια Δερματολογίας ΕΚΠΑ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΝΟΣ. Α. ΣΥΓΓΡΟΣ- Καισαριανή	2107265245, 2107751351	electra.nicol@gmail.com
10	ΣΚΑΡΜΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΑ-Αιγινήτειο καθηγητής	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ	Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Βασ. Σοφίας 72-74,	2107289400,21 07289250, 2114034921	aneurology@med.uoa.gr
11	ΓΟΝΙΔΑΚΗΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΕΚΠΑ-Αιγινήτειο Αναπληρωτής- καθηγητής	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ- ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΩΝ	Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Βασ. Σοφίας 72-74,	6977370056	info@jeths.gr
12	ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ Επίκουρος Καθηγητής ΕΚΠΑ	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ	Αττικό Νοσοκομείο, Ρίμινι 1 Χαϊδάρι	6937366315	georgiopoulosgeorgios@gmail.com
13	ΚΑΛΑΝΤΑΡΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ	ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ Καθηγήτρια Μαιευτικής- Γυναικολογίας και Στείρωσης και Διευθύντρια στην Γ' Μαιευτική και Γυναικολογική Κλινική του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Αττικό Νοσοκομείο.	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Αττικό Νοσοκομείο, Ρίμινι 1 Χαϊδάρι	6936806593	skalanta@med.uoa.gr
14	ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΝΕΟΚΛΗΣ	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ Καθηγητής Ενδοκρινολογίας, Ενδοκρινολογίας Αναπαραγωγής, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Πατρών.	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ρίου, Ρίο 20500	6976092273	neoklisgeorgo@gmail.com
15	ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ Επ. Καθηγητής Παθολογίας της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ.	ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ - ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Μητροπόλεως 73, 1ος όροφος. Θεσσαλονίκη, Τ.Κ. 546 22.	6945157239, 231 025 7150	anagnwtis.pan@yahoo.gr
16	ΓΟΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Καθηγητής Ενδοκρινολογίας Αναπαραγωγής, Μονάδα Ενδοκρινολογίας Αναπαραγωγής, Α' Μαιευτική- Γυναικολογική Κλινική, Τμήμα Ιατρικής ΑΠΘ.	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ, Τ.Κ. 54124, Θεσσαλονίκη	6972698702	info@dimitriosgoulis.org

17	ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ	ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ Υπ. Εντεταλμένος Διδάσκοντας ΕΚΠΑ	ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Λεωφόρος Κηφισίας 65, Αμπελόκηποι, Αττική	6973769403	michailapostolakis@yahoo.com
18	ΚΑΣΣΗ ΕΥΑ	ΜΟΡΙΑΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ – ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ Αναπληρώτρια Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών	ΜΟΡΙΑΚΗ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Μαιάνδρου 19, 115 28 – Αθήνα-2ος όροφος Μονάδα Κλινικής Μεταφρ/ικής Έρευνας Ενδοκρινολογίας	6974856280	ekassi@med.uoa.gr
19	ΤΟΥΡΝΗΣ ΣΥΜΕΩΝ	ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ Διδάκτωρ της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών.	ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Γενικό Νοσοκομείο Αττικής ΚΑΤ, Νίκης 2, Τ.Κ. 145 61, Κηφισιά - Ερυθρού Σταυρού 8-10, Αθήνα - Αμπελόκηποι, 11526	6937469424, 2106917744	stournis@med.uoa.gr
20	ΜΙΧΑΛΑ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ	ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΦΗΒΙΚΗ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΑ – Επ. Καθ. Μαιευτικής Γυναικολογίας	ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΦΗΒΙΚΗ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ	Νοσοκομείο Αλεξάνδρα, Βασ. Σοφίας 80	210-7246873	hospital@hosp-alexandra.gr
21	ΕΥΦΡΑΙΜΙΔΗΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ	ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ Επικουρος Καθηγητής Ενδοκρινολογίας - Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας	ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Ιατρική Σχολή Παν Θεσσαλίας, Άγιος Αχιλλεύς, 415 00 Λάρισα Λάρισας	210-9758568, +45 22 86 80 90	greffraimidis@uth.gr
22	ΚΡΑΒΒΑΡΙΤΗ ΕΥΡΥΔΙΚΗ	ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ Διδάκτωρ της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Παθολόγος-Γηρύατρος Εντεταλμένη Διδάσκουσα της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ	ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ - ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ	Μικράς Ασίας 75, Γουδή, 115 27	6936876850	evkrav@med.uoa.gr
23	ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΣ	ΟΥΡΟΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓ ΙΑ Μαιευτήρας – Γυναικολόγος – Ουρογυναικολόγος. Καθηγητής Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών τ. Πρόεδρος Ευρωπαϊκής Ένωσης Ουρογυναικολογίας (EUGA). Πρόεδρος Πανελληνίας Εταιρίας Ουρογυναικολογίας	ΟΥΡΟΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓ ΙΑ	Νοσ Αλεξάνδρα Λεωφόρος Βασιλίσσης Σοφίας 80, Τ.Κ. 11528, Αθήνα	6944478555, 2107213294	stavrosathanasiou@gmail.com ; athanasio@med.uoa.gr
24	ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ ΘΩΜΑΣ	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ Αναπληρωτής Καθηγητής Ψυχιατρικής Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ	Αυλίδος 5 & Καίσαρειας, Ιλίσια, 115 27 Αθήνα	6944586414, 2103801601	tpaparrig@med.uoa.gr
25	ΠΑΝΟΣΚΑΛΤΣΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ Αναπληρωτής Καθηγητής Μαιευτικής και Γυναικολογίας - Ενδοσκοπικής Χειρουργικής στη Γυναικολογία	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ	Αρεταίειο Νοσοκομείο, Β. Σοφίας 76, Αθήνα 11528	6974968068	panoskaltsistheo@gmail.com

26	ΚΑΛΑΜΠΟΚΑΣ EMMANOYHΛ	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ Επίκουρος Καθηγητής Μαιευτικής- Γυναικολογίας , Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών.	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ	Αρεταίειο Νοσοκομείο, Β. Σοφίας 76, Αθήνα 11528	6942466665	m.kalampokas@gmail.com
27	ΚΑΛΑΜΠΟΚΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ Επίκουρος Καθηγητής Μαιευτικής- Γυναικολογίας , Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών.	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ	Αρεταίειο Νοσοκομείο, Β. Σοφίας 76, Αθήνα 11528	6945234568	kalamp@yahoo.com
28	ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ Καθηγητής ΕΚΠΑ	ΜΟΡΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	Μικράς Ασίας-Γουδή	210-7462690	tfilipou@med.uoa.gr
29	ΑΡΜΕΝΗ ΕΛΕΝΑ	ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ Ενδοκρινολόγος- Διαβητολόγος, Royal Free Hospital London, Επιστημονική συνεργάτις της Β' Μαιευτικής Γυναικολογικής Κλινικής του Αρεταίειου Νοσοκομείου	ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ	Pond St, London NW3 2QG, United Kingdom	6947759223, 0044778231093	elenaarmeni@hotmail.com
30	ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗ ΗΛΙΑΝΑ	ΚΛΙΝΙΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ- ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑ Υπονήφια Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΚΛΙΝΙΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ- ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑ	Αρεταίειο Νοσοκομείο, Β. Σοφίας 76, Αθήνα 11528	6988692641	ferrhli@hotmail.com

ΥΠΟΔΟΜΕΣ Π.Μ.Σ. & ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Οι διαλέξεις και τα κλινικά σεμινάρια θα πραγματοποιούνται σε χώρους και αίθουσες διδασκαλίας της Β Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής Αθηνών και διαδικτυακά. Η πρακτική άσκηση θα πραγματοποιείται στις μονάδες των συνεργαζόμενων Πανεπιστημιακών κλινικών και Εργαστηρίων της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, όπως αναφέρθηκε στο εδάφιο 5 (Γυναικολογικές Κλινικές, Μονάδα Κλιμακτηρίου και Εμμηνόπαυσης Β Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής, Εργαστήριο Μεταβολικών Παθήσεων των Οστών, Μονάδα Ψυχικής Υγείας της Γυναίκας, Μονάδα Αγγειολογίας και Παθοφυσιολογίας Ενδοθηλίου και Μονάδα Δυσλιπιδαιμιών και Αθηροσκλήρυνσης Θεραπευτικής Κλινικής ΕΚΠΑ). Η συνεργασία των μεταπτυχιακών φοιτητών με τους επιβλέποντες και η προετοιμασία των μαθημάτων θα πραγματοποιείται στα γραφεία και τους υπάρχοντες χώρους εργασίας των διδασκόντων στο ΠΜΣ.

Για την υλοποίηση του ΠΜΣ θα χρησιμοποιηθεί ο διαθέσιμος κατάλληλος εξοπλισμός της Β Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής, με συμπληρωματική επιβάρυνση, εάν απαιτηθεί, του προϋπολογισμού του ΠΜΣ για αναλώσιμα, αξιολογητικά εργαλεία, πνευματικά δικαιώματα, και έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της διδασκαλίας.

ΧΡΗΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Υγεία της Γυναίκας», («MSc in Women's Health») στεγάζεται στις εγκαταστάσεις της Β' Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής-Αρεταίειο Νοσοκομείο, επί της οδού Βασ. Σοφίας 76, Αθήνα. Η επικοινωνία με τη Γραμματεία του ΠΜΣ γίνεται μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης: msc-womenshealth@med.uoa.gr και της ιστοσελίδας του ΠΜΣ: <https://womenshealth.med.uoa.gr/>

Το ΠΜΣ υποστηρίζεται από ενιαίο Πληροφοριακό Σύστημα (UniTron) που καλύπτει τις ανάγκες διαχείρισης και παρακολούθησης των δεδομένων των φοιτητών, του διδακτικού προσωπικού, της δομής και οργάνωσης των μαθημάτων, της διδασκαλίας και της παροχής υπηρεσιών προς τους φοιτητές των ΠΜΣ. Πιο συγκεκριμένα το σύστημα περιλαμβάνει τα ακόλουθα βασικά υποσυστήματα :

- Διαχείριση Δεδομένων Φοιτητών και Προγραμμάτων Σπουδών.
- Εξυπηρέτηση Φοιτητών μέσω Διαδικτύου.
- Εξυπηρέτηση Διδασκόντων μέσω Διαδικτύου.
- Διαχείριση Συγγραμμάτων.
- Χρονικός Προγραμματισμός Αιθουσών.
- Διαχείριση Αναφορών Διαχείριση Στατιστικών Στοιχείων.
- Φοιτητική Μέριμνα για τη Σίτιση, Στέγαση και Περίθαλψη.
- Λήψη Εγγραφών από Εξωτερικό Αρχείο.
- Διαχείριση Χρηστών.

Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις της Β' Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής-Αρεταίειο Νοσοκομείο, επί της οδού Βασ. Σοφίας 76, Αθήνα είναι εφικτή με τα παρακάτω:

ΙΧ: Στο νοσοκομείο δεν υπάρχει δυνατότητα στάθμευσης. Υπάρχουν περιμετρικά του νοσοκομείου ιδιωτικά parking.

ΜΕΤΡΟ: Η είσοδος του Αρεταίειου Νοσοκομείου βρίσκεται σε απόσταση 50 μέτρων από τον σταθμό Μέγαρο Μουσικής του Μετρό (Γραμμή 3, Έξοδος: Λεωφόρος Βασιλίσσης Σοφίας / Νοσοκομείο Αιγινήτειο).

ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ: Από Πειραιά, με αφετηρία την Πλ.Καραισκακη, το Χ96η
Από Κηφισιά, αφετηρία Πλ. Πλατάνου, με προορισμό το Π. Φάληρο, το 550.

Από Ακαδημία –με προορισμό την Αγ. Παρασκευή – Ανθούσα, το Α5. Περισσότερες πληροφορίες για την μετάβαση στο Αρεταίειο Νοσοκομείο μπορούν να αναζητηθούν από τις ιστοσελίδες <https://www.oasa.gr/>για τις αστικές συγκοινωνίεςκαι <https://www.emetro.gr/>για το αττικό μετρό.

Παρέχεται ακαδημαϊκή ταυτότητα με δικαίωμα μειωμένου εισιτηρίου.